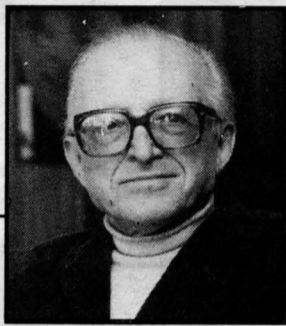

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

Llengües i
llenguts

Pere Calders

Vet aquí que l'escriptor peruà Mario Vargas Llosa considera que l'autonomia ens ha perjudicat. Per culpa d'ella, diu, Barcelona ha perdut l'actitud oberta i cosmopolita.

Aquest punt de vista de Vargas Llosa fou expressat durant una Trobada d'Escriptors Iberoamericans que tingué lloc, precisament, a Barcelona, la qual cosa podria significar que no estem tan tancats com això. Per reblar la seva opinió, l'il·lustre escriptor afegí que "si hi ha una cosa totalment renyida amb l'esperit nacional és la cultura. A l'Amèrica Llatina un escriptor se sent llatinoamericà abans que mexicà o equatorià". Unes paraules sorprenents que jo no em crec, perquè és evident que la gran massa de pobladors de l'Amèrica Llatina té una consciència molt esmorteïda d'aquesta supranacionalitat o, en tot cas, deu viure molt allunyada de les preocupacions dels seus literats, perquè el gran somni de Simón Bolívar no es pogué realitzar. Ni tan sols té l'aire d'arribar mai a terme.

Jo crec, i també faig ús del dret d'opinar al meu aire, que Vargas Llosa es volgué referir (veladament, per no ofendre) a la mania dels catalans de voler salvar el català. Costa de comprendre a segons qui la nostra resistència a aixoplugar-nos sota l'ombra protectora de la llengua castellana. L'escriptora brasilera Néida Piñón es va plànyer que els brasilers no tenen la mateixa sort que els americans de parla castellana.

Cal reconèixer una evidència que no es pot passar per alt: tots els pobles s'estimen la seva llengua materna, però els castellanoparlants estan bojament enamorats de la seva. A vegades expressen aquest amor amb circumloquis, com ho fa Vargas Llosa, i en d'altres ho fan d'una manera més fresca i natural, com és el cas d'una veïna que vaig tenir durant una temporada. Era una senyora senzilla i agradable, de parla castellana. Amb el cor a la mà, no podia entendre l'obstinació de molts catalans de parlar en català. En honor a la veritat, he de dir que no ens dedicava la seva perplexitat a nosaltres sols i que qualsevol llengua

estrangera la inquietava. En una ocasió em va dir amb un to d'aplomada franquesa que *el castellano es el único idioma que se entiende todo*. Aleshores, no podia comprendre que hi hagués tanta gent partidària d'embolicar la troca.

És una qüestió que no es pot despatxar amb un oblit i un parell de somriures, perquè afecta a persones molt més cultes, més treballades, que aquella veïna meua. Dos amics meus, escriptors excel·lents, han publicat als diaris articles en els quals es mostren sorpresos que hi hagi grups independentistes promotors de la campanya *Freedom for Catalonia*, una llegenda que volen que figuri en tots els actes relacionats amb els Jocs

Olímpics. Un d'aquests amics, al qual aprecio de veres i que em doldria a l'ànima que se sentís ofès, ha escrit i publicat les següents paraules: "¿I perquè no en castellà, que serà la llengua més entesa i parlada pels visitants durant els Jocs?". L'altre amic, que em mereix idèntics afecte i respecte, formula la pregunta —també publicada— en uns altres termes: "¿Perquè en anglès? ¿I perquè no amb una indicació informativa sobre el nombre de vots que una semblant proposta assoleix en les eleccions catalanes?". No crec que aquest amic, intel·ligent i sensible, volgués dir que vots són trumfos i que la resta són romanços, sense necessitat d'entretenir-nos en profuses classificacions de votants.

Per una coincidència digna d'ésser celebrada, el mateix dia que la premsa barcelonina publicava informacions sobre la Trobada d'Escriptors Iberoamericans, es feia pública una conversa amb el periodista i crític d'art Robert Hughes, guanyador del Premi Internacional de Periodisme i Comunicació convocat per l'Olimpíada Cultural. Hughes digué que se sentia fascinat "pel fort sentiment de pertinença a una cultura pròpia que caracteritza els catalans. No tots els nacionalismes desemboquen en catàstrofe i misèria". Jo trobo que té raó i, pel que fa a *Freedom for Catalonia*, és innegable que al món hi ha molts milions de ciutadans que consideren que l'anglès s'entén tot. No cal pas jurar-ho.

